

Brussel, Vlaams Parlement, 24 maart 2026

Beste mensen van de voorzieningen en de instellingen,

Beste beleidsmakers, volksvertegenwoordigers, academici en belangenbehartigers van kinderen en kinderrechten,

Bedankt dat jullie vanavond hier zijn. Het feit dat jullie hier allemaal zijn, bewijst zo mooi dat kinderrechten realiseren in gesloten settings een opdracht is van ons allemaal, dat jongeren in geslotenheid meetellen, en dat kinderrechten ook dáár gelden. Welkom iedereen.

2025 was een jaar in volle beweging en die beweging blijft duidelijk voortduren.

Denk aan de lift & shift van de gemeenschapsinstellingen, of aan de recente hertekening van de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen.

Ook in de voorzieningen veilig verblijf en de GES+ voorzieningen verschoven puzzelstukken, vooral richting beleidsvoorbereidend werk.

Denk aan de zorginspectie die langskwam bij bijna alle voorzieningen veilig verblijf en GES+, niet om te inspecteren maar wel om een duidelijk beeld te krijgen van de werking.

Of denk aan het onderzoek van de KULeuven en het Steunpunt WVG naar de perceptie en de beleving van veiligheid in de voorzieningen veilig verblijf.

In 2025 troffen de maandcommissarissen ook nieuwe praktijken aan. Zoals de gedeelde trajecten, waarbij gemeenschapsinstellingen en voorzieningen veilig verblijf samen zorgdragen voor het traject van een jongere. En vorig was het de eerste keer dat een maandcommissaris in een voorziening veilig verblijf een meisje aantrof met een enkelband aan.

Maar 2025 was bovenal een jaar waarin de maandcommissarissen vaststelden hoe jongeren, begeleiders en voorzieningen soms heel machteloos staan tegenover maatschappelijke uitdagingen die zich steeds scherper aftekenen.

Een maandcommissaris trok samen met haar voorziening aan de drugalarm. De maandcommissarissen bleven zich zorgen maken over het personeelstekort en verloop.

Ze waren en zijn nog steeds super bezorgd over de jonge kinderen in de gemeenschapsinstellingen en de voorzieningen veilig verblijf.

En ze blijven zich zorgen maken over het gebrek aan zorg op maat voor jongeren met complexe noden.

De samenleving stopt niet aan de poorten van een voorziening. 2025 klopt, volgens het laatste jaarrapport van de federale politie, af op een recordaantal drugsdelicten door minderjarigen.

Niet alleen de gemeenschapsinstellingen ervaren de druk van **drugsdelicten**, ook de voorzieningen veilig verblijf.

Maandcommissarissen noteren verhalen van jongeren die zich onveilig voelen omdat er drugs circuleren in leefgroepen. Jongeren vertellen dat de fouilles tegen smokkel strakker worden opgetrokken. En ze horen schrijnende verhalen van jongeren en begeleiders. Ze vernemen hoe jongeren proberen de verleiding te weerstaan – en mislukken.

“Je moet mij binnenhouden. Ze zullen me zoeken, blijven aandringen en ik zal geen neen kunnen zeggen,” zei een jongere.

Voor de maandcommissaris en haar voorziening was de maat vol en ze trokken samen aan de drugalarm. Haar voorziening zag hoe synthetische drugs – die goedkoop en vlot beschikbaar zijn – een ravage aanrichten.

*“In het begin wisten we niet wat er gebeurde”, vertelt een teamcoördinator.
“Na een tijd beseften we dat de drugs via vapes binnenkwamen. Vanuit het belang van de jongere schroefden we de fouilles op. We kregen de instroom onder controle, maar we wisten dat we geen oplossing hadden tegen de drugsverslaving waarmee onze jongeren worstelden.”*

Voorzieningen waarschuwen: de *war on drugs* mag niet beperkt blijven tot drugsoperaties in de haven. Wie beschermt onze jongeren tegen het vernuft van een losgeslagen drugshandel?

Het **personeelsverloop en -tekort**, loopt als een rode draad doorheen de verslagen van de maandcommissarissen.

En Dat terwijl vertrouwde begeleiders voor deze jongeren zo’n verschil maken. Begeleiders die ze ervaren als ankers in een woelig leven, mensen die blijven staan waar anderen hebben opgegeven.

Een jongere in een gemeenschapsinstelling zegt:

“Ze hebben me laten voelen dat ze ook in mij geloven en dat maakt het verschil. Ze zeggen het niet alleen. Ik zie het aan wat ze voor mij doen.”

Maar jongeren moeten wennen aan telkens nieuwe gezichten. Ze worden aangestoken door de stress van overbevraagde opvoeders. En ze zien dat hun begeleiders op zijn.

Voorzieningen moeten vandaag heksentoeren uithalen om nog mensen te vinden. Ze doen alles om mensen te houden en nieuwe mensen aan te trekken. Een pedagogisch coördinator vergeleek het met de sportwereld.

“Begeleiders moeten onmiddellijk op internationaal niveau meespelen zonder dat ze op dit niveau getraind zijn. ‘De groep mensen die in staat is om met complexe problematieken om te gaan, jongeren in spanningsvolle situaties niet los te laten en daarbij weinig tot geen return voor hun inspanning verwachten, is bijzonder klein.”

Bijna elke maandcommissaris botste het voorbije jaar op schrijnende situaties.

Jongeren met zeer complexe noden, met ernstige gedrags- en emotionele stoornissen, vaak met een mentale beperking en met een lange hulpverleningsgeschiedenis vol breuken.

Begeleiders vertellen over agressie, over alarmen, over vernielingen. Over situaties waarin de veiligheid van begeleiders én van de andere jongeren onder druk komt te staan. Een leefgroepbegeleider zei:

‘Het voelt niet correct aan’, ‘we hebben gewoon geen tijd meer om aandacht aan de andere jongeren te geven die zij evenzeer verdienen’.

Eén van die jongeren met complexe noden is een jongen van 18 jaar. Momenteel is hij 18 jaar maar sociaal-emotioneel heeft hij de leeftijd van een kleuter. In 2025 hebben maandcommissarissen in gemeenschapsinstellingen de jongen ontmoet, want hij verhuisde om de maand, van instelling naar instelling. Dat was de enige manier om de zorg voor hem leefbaar te houden. Een duurzame oplossing na zijn meerderjarigheid is niet gevonden. Het laatste wat we weten is dat hij op een hotelkamer verblijft samen met zijn dakloze zus.

Maar deze jongen is niet alleen, en het gebeurt niet alleen in de GI. In één VV werd de werking zo ontwricht dat ze tijdelijk de deuren moesten sluiten. Ook deze jongere verblijft momenteel in een hotel. Ze wordt intensief begeleid door drie organisaties. Maar deze noodoplossing volstaat helemaal niet.

Het gedrag van jongeren met complexe noden is moeilijk en ontwrichtend, maar achter dat dikke pantser zitten kwetsbare jongeren. Dit mogen we nooit vergeten.

Ook zijn hebben recht op waardigheid, zorg en menselijkheid net als elke andere jongere.

De commissie trok al herhaaldelijk aan de alarmbel bij de Vlaamse en de federale overheid voor deze jongeren met complexe noden. Telkens vragen we om zorg op maat voor deze jongeren, of zoals campusdirecteur zegt:

“Als ik één boodschap moet geven, dan is het dat er nood is aan meer gedragenheid. Deze jongeren hebben nood aan een gezamenlijk gedragen traject met meerdere actoren, zoals het VAPH, de GGZ, en GES+ voorzieningen.”

We hopen dat de campusdirecteur gehoor vindt bij het beleid.

Laat me beginnen met een beeld. Een meisje zit op bed. Rond haar liggen knipsels uit tijdschriften, speelgoed, een knuffel, een pop. In de was: Barbiekleertjes. Dat is wat een maandcommissaris schreef over een meisje in haar voorziening veilig verblijf. Het is een beeld dat niet klopt. **Jonge kinderen** horen niet in gesloten voorzieningen. Het gaat over kinderen van 12, 13 jaar. En sommige zijn nog jonger. In 2023 verbleven 23 jonge kinderen in de Grubbe en 23 kinderen in de voorzieningen veilig verblijf, er was er zelfs eentje bij van negen jaar. In 2024 steeg zelfs het aantal kinderen in de Grubbe van 23 naar 34.

Deze kinderen begrijpen vaak niet waarom ze daar zijn. ‘Wanneer mag ik naar huis?’ vragen ze aan de maandcommissaris. ‘Waar is mijn mama?’ Ze vragen of iemand onder hun bed wil kijken of er geen monsters zitten. Begeleiders doen wat ze kunnen. En vaak meer dan dat. Ze proberen flexibel te zijn, passen de werking aan, ze blijven tot middernacht bij een kind om het te troosten.

Hoe groot de inzet van de begeleiders ook is – zij kunnen niet goedmaken dat een gesloten voorziening niet is gemaakt voor jonge kinderen. Zelfreflectie, schuldbesef, emotieregulatie, ze ontwikkelen dit pas later. We vragen van deze kinderen iets wat ze nog niet kunnen.

De commissie maakt zich ernstige zorgen over de jonge kinderen in gemeenschapsinstellingen en de voorzieningen veilig verblijf. Ze vraagt aan de Vlaamse overheid om een alternatief aanbod te realiseren.

Het zal je niet verwonderen dat de **maatschappelijke verontwaardiging** bij de maandcommissarissen groot is. Ze zien de structurele tekorten waarop de jongeren, hun begeleiders en voorzieningen botsen.

Ze ontmoeten jongeren die veel te lang in een voorziening moeten blijven omdat elk vervolgtraject ontbreekt of omdat ze geen thuis die hen opvangt. Jongeren die door de lange wachtlijsten niet terecht kunnen bij de hulp die ze nodig hebben, en die op hun achttiende vertrekken, zonder de gepaste hulp rond hen.

Ze ontmoeten meisjes in veilig verblijf die kwaad zijn want ze hebben net vernomen dat een geweldpleger vrijuit gaat, terwijl zij als slachtoffer van hun vrijheid benomen worden. Of ze ontmoeten meisjes die slachtoffer zijn van mensenhandel, met een diploma 'zorgverlener' op zak en toch mogelijks teruggestuurd worden naar het land waarvan ze vluchtten.

Maandcommissarissen stellen zich zeer vaak de vraag: 'Welk perspectief bieden we aan deze jongeren?' Kunnen we als Westerse samenleving echt niets meer doen?'

In wat nu volgt, neem ik jullie graag mee in de verschillende voorzieningen en instellingen.

Voorzieningen veilig verblijf horen geblokkeerde ontwikkelingstrajecten, te deblokkeren zodat jongeren opnieuw kunnen groeien en nadien, sterker, voort kunnen. Tegelijk is er ook die andere opdracht: beveiligen. Voorzieningen veilig verblijf blijven zoeken naar een identiteit en blijven schipperen tussen deze opdrachten.

Sommige voorzieningen zetten fel in op beveiliging. Ze kiezen voor maximale beveiliging om alle mogelijke risico's te vermijden, zeker in de beginfase. Ze zetten in op controle en maken zo veel mogelijk keuzes in plaats van de jongere. Jongeren krijgen er pas na een lange beginperiode stapje na stapje meer bewegingsvrijheid.

Andere voorzieningen zetten zo snel mogelijk in op verbinding en vertrouwen. Ze geloven dat het deblokkeren meer kans maakt als de jongere mee aan zet is. Deze voorzieningen willen dat jongeren, onder de warme, sturende hand van begeleiders, zelf verantwoordelijkheid leren nemen. Een jongere zegt over zijn begeleiders:

'Jullie blijven gewoon zagen, jullie geven niet op. En dat helpt wel'

Maandcommissarissen zien dat ook. Ze zien mooie connecties tussen jongeren en begeleiders, en tussen de jongeren onderling. Begeleiders proberen kleine bezorgdheden weg te masseren, en moedigen jongeren aan om zelf oplossingen te vinden voor kleine problemen.

Dat schipperen tussen beveiliging enerzijds en verbinding en vertrouwen anderzijds heeft ook gevolgen voor het traject van de jongeren.

Sommige jongeren zeggen aan hun maandcommissaris: : ik heb weinig greep op mijn traject, ik weet niet wat ik moet doen om vooruit te geraken, ik weet niet wat ik moet doen om meer vrijheid te krijgen, ik weet niet wat er van mij verwacht wordt.

Andere maandcommissarissen zijn getuige van een snelle kanteling bij jongeren. Jongeren die eerder nog troosteloos waren over hun traject, vertellen een paar maanden later enthousiast over waar ze allemaal mee bezig zijn. Ze hebben iets om voor op te staan. Hun dag is gevuld met zinvolle dagactiviteiten of gaan naar school. Op hete zomerdagen zijn er waterspelletjes, ze doen stages in de kringloopwinkel, ze gaan met de hele leefgroep naar de kermis. Maandcommissarissen zien de jongeren openbloeien en merken dat de jongere zijn leven oppakt.

Maar naast dat schipperen tussen beveiliging en deblokkeren, merken maandcommissarissen ook dat veel trajecten staan of vallen met de aanwezigheid van kwaliteitsvol onderwijs voor de jongeren, en of de jongere en de voorziening kunnen rekenen op voldoende middelen en straffe medespelers om een zinvolle dagbesteding te realiseren. En daar wring het schoentje. Helaas steeds meer en meer. Maandcommissarissen zien jongeren lang in hun bed liggen. De jongeren klagen over de vele lege momenten op hun kamer, en de uren die ze doden met tv kijken en slapen. Een maandcommissarissen meldt dat de recente besparingen in zijn voorziening nu al wegen op de kansen die jongeren moeten krijgen.

Aanbeveling

De commissie blijft het zeer pijnlijk vinden dat jongeren in veilig verblijf decretaal gezien, enkel recht hebben op vier uren TOAH per week. We vragen aan de Vlaamse overheid veel meer ambitie te tonen om het recht op onderwijs van jongeren in veilig verblijf te garanderen.

De commissie vraagt om de jongeren duidelijk te informeren over hun traject en hen te betrekken bij het uittekenen van hun traject.

Daarnaast blijft de commissie aandringen op voldoende uitwisseling en intervisie tussen de voorzieningen onderling. Dit in de hoop dat voorzieningen elkaar inspireren en samen op zoek gaan om kinderrechten binnen hun voorziening te realiseren.

Kijken we vanuit kinderrechten naar beide vormen van deblokkeren dan is de keuze tussen beide echt geen onschuldige. Het is een keuze die gevolgen heeft voor het recht op participatie van jongeren, hun recht op inspraak en informatie, hun recht op privacy, hun recht op contact

In 2025 gingen maandcommissarissen voor het eerst langs in de **GES+ voorzieningen**.

Ik wil de voorzieningen, de maandcommissarissen, en natuurlijk ook de berokken jongeren heel nadrukkelijk bedanken om dit mogelijk te maken.

Dank voor jullie openheid en jullie bereidheid om samen te groeien en te zoeken naar een aanpak die werkt voor de jongeren, de voorzieningen en de maandcommissarissen. Dank je.

Wat valt de maandcommissarissen op? Dé GES+ jongere bestaat niet. Van sommige jongeren vragen de maandcommissarissen zich af of een reguliere voorziening voor hen niet haalbaar is. Maar evengoed zien ze jongeren met cognitieve beperkingen en zeer ernstige gedrags- en emotionele stoornissen, die bijna permanent tegen zichzelf moeten beschermd worden.

Met sommige jongeren lukt het de maandcommissarissen om een vlotte babbel te slaan, samen buiten een frisse neus te halen, zelfs een fietstochtje te maken of op café te gaan.

Maar vaak lukt dat niet.

In die gevallen bouwen de maandcommissarissen samen met hun voorziening en de jongeren voorzichtig het contact op, observeren ze en praten ze vaker met de begeleiders.

Daarnaast zien de maandcommissarissen ‘voor alles’ dat de begeleiders hun jongeren koesteren.

Begeleiders vertellen met veel warmte over hún “Kimberley”, hún “Senne”. Over Senne die een goeie dag heeft of over Kimberley die vandaag verdrietig is, omdat haar droom in duigen is gevallen.

Aanbeveling

De commissie waardeert het dat de voorzieningen zich niet blindstaren op de diagnoses van een jongere, maar dat ze ook de interesses, de kleurrijke persoonlijkheid, en de identiteit van de jongere meenemen wanneer ze zijn traject uittekenen.

Ook spreken de maandcommissarissen hun diepe bewondering uit voor de begeleiders. Ze zien mensen die blijven staan. Ook wanneer jongeren hen wegduwen of pijn doen. Ze zien hoe aandacht geven en verbinding maken de essentie is van wat deze begeleiders doen. Jongeren vanuit warme nabijheid nauwgezet observeren en proberen te begrijpen. Ze willen jongeren correct lezen: wat wil hij duidelijk maken met zijn gedrag? wat heeft hij nodig?

De maandcommissarissen zien voorzieningen die enorm inzetten op rust, en op zo weinig mogelijk prikkels. Ze denken vooruit. Ze proberen situaties te vermijden die spanning kunnen opbouwen. Ze bouwen preventief rustmomenten in.

Dat betekent: veel tijd op de kamer. Voor veel jongeren is het te veel. Veel jongeren zeggen dat er te veel én te lange kamermomenten zijn. Op papier: drie tot drieënhalf uur per dag. In de praktijk zijn het er meer.

Ook zien de maandcommissarissen dat de dagen strak gepland zijn. Contact met de andere jongeren is er weinig. Van een reguliere leefgroep er niet echt sprake. Soms zijn er groepjes van twee of drie, of leven jongeren naast elkaar.

Er zijn afzonderingsruimtes die gebruikt worden. De jongeren die bijna permanent tegen zichzelf moeten beschermd worden, worden gefixeerd en vastgeklemd.

Maar daartussen zien maandcommissarissen hoe sommige voorzieningen blijven inzetten op huiselijkheid.

Feestdagen worden aangegrepen om de leefruimte op te fleuren: spinnen met Halloween, een boom met Kerst.

Jongeren participeren aan de participatieraad van de voorziening. Ze doen een studente job.

Ze mogen hun kamer aankleden met persoonlijke spullen: foto's aan de muur, gezellige lampjes, dozen met maquillagespullen zodat ze elkaar kunnen maquilleren.

Camera's op de kamer van de jongere zijn verruild voor nabijheid van de begeleiders.

Sommige begeleiders doen er alles aan om alle jongeren te laten deelnemen aan gezamenlijke activiteiten of gezamenlijke snoezelmomenten, ook de jongeren die permanent moeten beschermd worden tegen zichzelf.

Aanbeveling

De maandcommissarissen uiten hun diepe bewondering voor de manier waarop begeleiders zorg dragen voor jongeren. De commissie ziet dat voorzieningen inzetten op een positief leefklimaat. We vragen aan de voorzieningen om daarop te blijven inzetten.

Aan de Vlaamse overheid vraagt de commissie om meer ambitie te tonen voor het recht op onderwijs van jongeren in GES+ voorzieningen. Ga voor een zo volwaardig onderwijstraject en voorzie in een interessant en stimulerend dagprogramma voor jongeren voor wie onderwijs niet lukt. Te veel jongeren kunnen niet rekenen op haalbare onderwijskansen.

Tot slot vraagt de commissie aandachtig te zijn voor de preventieve toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. Het decreet rechtspositie voor minderjarigen

stelt dat preventieve afzondering en fixatie enkel kunnen ingezet worden om acuut en ernstig gevaar te voorkomen, of om kansen te bevorderen. We vragen aan de voorzieningen om te blijven zoeken naar alternatieven voor afzondering en fixatie, er een beleid rond te ontwikkelen en stil te staan bij de extra kansen die de preventieve toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen aan de jongeren moet bieden. Verhoogt de fixatie en de afzondering de kans op bescherming, autonomie en veiligheid fundamenteel? Of kan deze bescherming, autonomie en veiligheid ook zonder de preventieve toepassing van afzondering en fixatie?

De maandcommissarissen in de **gemeenschapsinstellingen** horen, zien en voelen veel.

Ze horen wat de begeleiders ook elke dag horen: vaak onthutsende verhalen van jongeren die met een zware rugzak overeind moeten zien te blijven.

Ook al worden de jongeren in de gemeenschapsinstellingen gedefinieerd als 'delictplegers', het blijft enorm belangrijk om de jongere achter te feiten te blijven zien, en dat er achter de soms stoere maskers kwetsbare kinderen zitten.

Jongeren, vaak kinderen nog, die al hun hele leven doorbrengen in instellingen, die vertellen over hun doodswens met vrolijke Olaf-pantoffels aan de voeten.

Van wie de opstandigheid, de agressie een reactie is op de omgeving waarin ze opgroeien, op moeizame ouder-kindrelaties, op trauma's.

"Je wordt de persoon die jou het meest heeft gekwetst. Mijn opvoeding heeft me hard gemaakt. (...) Heb ik nog wel gevoelens? Ik ben uitgeput door dit alles."- Jongere

Aanbeveling

De commissie vraagt om de VOS jongere achter de MOF jongere, nu delictpleger, te blijven zien en erop toe te zien dat detentie uitzonderlijk en zo kort mogelijk wordt ingezet.

In de gemeenschapsinstellingen zien we duidelijk inspanningen om van de leefgroepen echte plekken te maken waar jongeren niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig kunnen voelen.

Veel jongeren vertellen dat ze nood hebben aan iemand bij wie ze terecht kunnen en dat ze die inderdaad ook vinden. Iemand die luistert, die tijd maakt, die hen ziet. Zoals 'mijnheer Jacky'. Jacky is een zachtaardige oudere begeleider die met de jongeren een-op-een naar buiten trekt voor frisse neus en een *heart to heart* wanneer het hoog zit bij de jongere.

We zien hoe gemeenschapsinstellingen steeds vaker de brug slaan naar de wereld buiten de muren, naar externe organisaties die activiteiten organiseren en jongeren de kans geven iets anders te ervaren.

De commissie ziet creatieve experimenten met nieuwe vormen van participatie, die jongeren meer ruimte geven om mee te denken en hun stem te laten horen.

Diezelfde creativiteit zien we terug in inspanningen om de banden tussen de jongere en zijn familie aan te halen. Een voorziening organiseerde een gezamenlijk moment voor jongeren samen met hun familie: samen koken, samen eten, samen afwassen – gewone dingen doen, als elk ander gezin.

Tegelijk groeit onderwijs uit tot een ferm pijnpunt. Een jongere zegt:

“We zitten vier uren extra op onze kamer omdat er geen lessen zijn. Ze verwittigen ons op het laatste moment als we ’s morgens al helemaal klaar staan om te vertrekken dat er alweer geen les kan gegeven worden. “

Het onderwijs in de gemeenschapsinstellingen is in volle transitie. Jongeren en begeleiders vertellen dat de invoering van de onderwijshervormingen chaotisch verloopt. En daar komt het lerarentekort en uitval nog eens bij. Voor de jongeren betekent dit: minder structuur in hun dagen, minder uitzicht op de toekomst... en vaak veel meer tijd op de kamer.

De commissie ziet nog steeds dat er teveel kamermomenten zijn. Jongeren blijven het te veel aan kamermomenten aankaarten.

De voorzieningen weten dit en ontwikkelen initiatieven om de aandacht voor de preventie van vrijheidsbeperkende maatregelen in de teams hoog te houden, zoals de VBM-Bingo met een digitale bingokaart die acties ter preventies van de vrijheidsbeperkende maatregelen bevat.

Aanbeveling

De commissie moedigt de instellingen aan om te blijven inzetten op positieve projecten samen met de jongeren, en om in te spelen op de nood van jongeren aan een luisterend oor. Voor iedere jongere een ‘mijnheer Jacky’ zou ik zo zeggen.

De commissie vraagt naar een boost voor het onderwijs. We vragen aan de Vlaamse overheid om het grote tekort aan leerkrachten in de gemeenschapsinstellingen te helpen oplossen.

Tot slot vragen we aan de instellingen om te blijven zoeken naar alternatieven voor de vrijheidsbeperkende maatregelen.

In de eerste helft van 2025 was het **Vlaams Detentiecentrum** nog gesloten, wegens geen jongeren. Sinds het opnieuw openging, ziet de commissie een nieuw elan.

Een nieuwe directeur, die tijd en ruimte maakt voor overlegmomenten met de jongeren en nieuw leerkrachtenteam, met een positieve invloed op het onderwijs én op de jongeren zelf. Sommigen die afgehaakt waren op school, sluiten voorzichtig opnieuw aan.

Maar tegelijk blijven we ernstige vragen stellen bij het VDC. Uithandengeving staat op gespannen voet met kinderrechten. al meerdere jaren kaarten we aan dat het VDC functioneert als een toegangspoort voor internering. En in 2025 functioneerde het ook als veilige unit en buffer voor jongeren die niet in de GI terecht konden.

Dreigt het VDC het “eindstation” te worden voor jongeren met wie ze geen weg weten?

De veiligheidsmedewerkers zijn niet opgeleid om deze jongeren te begeleiden, en de infrastructuur voldoet geenszins aan de noden van deze jongeren.

Aanbeveling

De commissie schaart zich achter het voorstel om de uithandengegeven jongeren onder te brengen in de gemeenschapsinstellingen. Het VDC beschikt niet over de nodige infrastructuur om volop in te zetten op de re-integratie van deze jongeren.

Tot slot, nog dit. Geslotenheid weegt. Het weegt op de uithandengegeven jongeren en ook op de jongeren die in andere voorzieningen verblijven. Eenzaamheid, zo diep dat ze gaan vragen naar een kever in een doosje als huisdier, om toch maar niet alleen te moeten zijn in die kamer. Het gevoel constant beoordeeld te worden zonder genoeg ruimte te krijgen voor je eigen verhaal. De wanhoop soms. Het blijft een opdracht voor ons allemaal. Voor de commissie om te blijven luisteren, en benoemen wat schuurt. En voor de samenleving om deze jongeren niet los te laten. *'We moeten hun dagen niet nog langer maken dan ze al zijn'*, schreef een maandcommissaris in een gedicht na haar bezoek aan Beveren.

Heel graag deel ik, als slot, haar gedicht met jullie.

Alles beton

Een begeleider komt zachtjes zeggen: er is een jongen die u zeker wil spreken.

Graag buiten, vraagt de jongen.

We gaan. De lucht geen kleur, gezoem van auto's, de muren hoog. Op de betonnen bank, tegen de betonnen muur, zitten we samen.

Hoe is 't? vraagt hij.

Wel goed, zeg ik. Het wordt herfst. Ik vind dat een mooi seizoen.

Waarom?

De kleuren van de bomen. De avondlucht. Ik vind dat mooi. (Ik glimlach, wat te snel.)

Stilte. Grijs. Grond, bank, muren — alles beton. En in het midden: één dun boompje, een kleine kruin, alsof het nog twijfelt of het hier wel mag groeien.

Hij kijkt naar de boom en glimlacht.

Dommerik, denk ik. Wat een antwoord, hier. Mijn gedachten vliegen naar daarnet — mijn studenten die vol vuur spraken over de 3-30-300 regel, over groen, bomen, ademen, leven.

Ik ben even mijn woorden kwijt.

Ja, zegt hij zacht, die paar bladeren, zoveel kleuren nu. Straks vallen ze af, en staat er gewoon een stok in het midden. En de dagen... die worden hier dan nog langer.